

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гада.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месец — 1 зал., на 3 месцы — 2 зал.,
на 6 месцы — 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніці удвая дараўжай.

Аплаты надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТОУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Нявольніцкая псыхалёгія.

Усім добра ведама, што быў час, калі людзі былі нявольнікамі ў поўным значэнні гэтага слова. Чалавек-нявольнік тады ня быў суб'ектам права, які мог выступаць з дамаганьнямі выкананьня пэўных абавязаньняў, а быў толькі аб'ектам права, г. зн. речай, ці жывёлінай. Такі нявольнік ня меў ніякіх правоў, ім пан распараджаўся як хапеў. Пры такіх абставінах жыцьця псыхіка нявольніка была вельмі абмяжаванай, а таксама і абмяжаваны яго патрэбы. Аб долі нявольніка думаў пан, а нявольнік быў толькі паштаком, ды і думаць яму нічога ня трэба было, бо ўсё роўна пан ня пытаваўся нявольніка, чаго яму трэба. У суязі з гэтым нявольнік ведаў толькі адно, што аб ім думае пан, які, як захеча, так і зробе з нявольнікам. Але нявольніцтва ўжо даўно мінула, мінуў і прыгон, мінуў час падданства, а сярод людзей спатыкаем яшчэ шмат асоб, якія тримаюцца нявольніцкай псыхалёгіі, г. зн. такіх людзей, якія ня хочуць самі думаць і вырашать аб сваім лёсе, але здаюцца дабравольна на ласку ці неласку іншых, якія выдаюцца магутнейшымі.

Пішучы гэта, перадусім маю на мэце некаторыя беларускія палітычныя кірункі з нявольніцкай псыхалёгіяй.

Перадусім возьмем заходні кірунак, ці інай какічы, палінафільскі кірунак. Гэты кірунак, пропагандаваны часопісімі: „Беларускім Днём“ і „Беларускім Словам“ выразна кажа, што Беларускаму Народу будзе найлепш, калі ён сам ня будзе мяшацца ў палітычныя справы, а толькі займенца гаспадарчай і культурнай працы, адным словам, калі сам народ перастане дбаць аб себе, а пакіне гэта тым, якія ўжо маюць сваю дзяржаву і затым лепши патрапіць кіраваць Беларусамі. Такая бязмежная вера ў розум і справядлівасць пана, якому беззапэляцьна перадае палінафільскі кірунак увесі Беларускі Народ і даручае пану дбаць аб долі беларускага сялянства, ня маючи ніякіх даных на тое, што гэтая злека будзе добраю, ня інакш можа быць названаю, як толькі нявольніцкую псыхалёгію.

Возьмем цяпер другі кірунак усходні, ці інакш саветафільскі. Гэты кірунак падтрымлівае беспрынцыповая газета „Наша Праўда“. „Н. Праўду“ беспрынцыповой называе затым, што яе кіраўнік А. Луцкевіч не прытрымліваецца вінкіх прынцыпаў, ніякай ідэалёгіі, ён ужо быў: і сацыялістым, і нацыяналістым, і палінафілом, і германафілом, і франкафілом, і літвінафілом, і безвызначеніцам, і мэтадыстам, і „безпартыйным“, і „ідэйным“ грамадзістым, і ма-

Зачыненьне Соймавай Сесіі.

Учора, дня 20-га верасьня, як толькі было адчынена паседжанье Сойму, заўтраў голас віцэстаршыні ўраду п. Бартэль

і прачытаў дэкрэт аб адлажэнні Соймавай Сесіі на 30 дзён.

Перамога нацыянальнага фронта.

Пасол Юры Сабалеўскі ў Белар. Пас. Клюбе

У часе апошняго паседжанья Сойму якое адбылося ў панядзелак 19-га верасьня пасол Юры Сабалеўскі выступіў з Клубу „Беларускай Рабочніцка-Сялянскай Грамады“ і падаў заяву аб уступленні ў Беларускі Пасольскі Клуб, якога старшынёй ёсьць пасол Ф. Ярэміч.

Паслы Шакун і Шапель пакінулі Р. П. З. Б.

У дзень паседжанья Сойму паслы раней з Незал. Парт. Хл. а цяпер з Радыкальнае

партыі Заходній Беларусі збліжалі гэту партню і падалі заявы ў Беларускі Пасольскі Клуб з просьбай аб прыняці ў сябры Клубу.

Пасол Пашчук пакінуў камуністычную фракцыю.

Украінскі пасол Пашчук, які належыў да Камуністычнай фракцыі пасольскай, выступіў з гатае фракцыі і падаў заяву аб прыняці ў сябры Украінскай Парламентскай Рэпрэзэнтациі (Нацыянальнага Украінскага Клубу).

З Лігі Народаў.

Правы нацыянальных меншасцяў.

Вольф Л., прадстаўнік інтэрэсаў жыдоў у сабраныні Лігі Народаў, звярнуўся з пісмом да генэральнага сэкрэтара Друмонта Э., у якім дамагаеца, каб у Раду Лігі ня быў выбіраны прадстаўнікі тых дзяржаў, якія ня выкасалі абавязаньня ўточніць правы нацыянальных меншасцяў.

скаляфілам, і нарэшце „санатыным, спадаровым сельсаюзникам“.

Вось гэта, даволі вульгарная часопісі, (кожны чытач сам праканаўся ў гэтым), бачыць свайго бога ў Маскве ў Кремлі. Кірунак гэтай часопісі бачыць свой ідэал на ўсходзе, дзе ня признаюць ніякай нацыянальнай культуры, ня признаюць сялянства, як гаспадара на сваім уласным куску зямлі, дзе безкантрольна, бюрократычна і дэспатычна кіруе ўсім грамадзякам, палітычным, гаспадарчым і культурным жыццём, вызначаны компартыяй камісар, перад якім дрыжаць ня толькі сяляне, але і работнікі. Хто мае якіх сваякоў у Савецкім Саюзе сярод сялян і работнікаў, той добра ведае, што гэтыя сваякі яму нічога ня пішаць аб іхным добрым жыцці. Чаму? Мо’ ім так добра, што забыліся аб сваіх родных у Заходній Беларусі? Ім вельмі блага, так блага, што на’т аб гэтым і напісаць ня можна, бо ўвесі Саюз, як у нас „вывядоўцам“, перапоўнены там працаўнікамі Г. П. У.

І вось, перад такім працаўнікам з Галоўнага Палітычнага Упраўлення, якое знаходзіцца пад камандай Паляка Мянжынскага, ці перад іншым камісарам, схіляе сваю голаву „Наша Праўда“ і кажа: „Беларускаму сялянству і беларускім работнікам будзе толькі тады добра, калі яны ўсе дабравольна аддадзутца пад каманду камісарскіх ўлады. Вось у гэтым і выяўляецца нявольніцкая псыхалёгія кірунку „Наша Праўда“. „Наша Праўда“ імкнецца

вырваць Беларускі Народ з панска-буржуазнай наволі і перадаць яго ў наволю камісарскую.

Бачым, што першы і другі кірунак зьяўляюцца супраціўнымі кірункамі, адзін проці другога створанымі, аднак як адзін, так і другі ня прынясць вызваленія Беларускаму Народу, бо працаўнікі на сваіх паноў і на шкоду беларускага адраджэнскага руху.

Як процілежнасць нявольніцкай псыхалёгіі і нявольніцкім кірункам істнует адзін запраўды незалежніцкі кірунак, гэта кірунак рэпрэзэнтаваны Беларускім Сялянскім Саюзам і яго органам — „Сялянскай Нівай“. Сялянскі Саюз вызваліўся ўжо з путаў нявольніцкай псыхалёгіі і кажа: Беларускі Народ толькі тады здабудзе ебен лепшую долю, калі беларускае сялянства здабудзе зямлю, а работнікі фабрыкі, калі стане ў сваім краі поўным гаспадаром, незалежным ані ад буржуя-пана, ані ад камісара — быццам пралетарыя.

Вось гэту незалежнасць ніхто нам не дасыць, нам самім яе трэба здабываць. Здабыць яе можна толькі тады, калі ніводнага сярод беларускага сялянства і сярод беларускіх работнікаў ня будзе з нявольніцкай псыхалёгіяй. Усімі сіламі і натугамі нам трэба імкнунца вызваліцца з гэтага нявольніцкага псыхалёгіі і рабіцца грамадзянамі, якія патрапяць самі кіраваць сваім лёсам і сваім гаспадарствам.

А. Незалежнік.

Паседжаньне Сойму.

Хоць прэса санацыяна цвярдзіць аб паседжаньні агульной анаты сярод ірадстаўнікоў Сойму, аднак жа трэба сказаць, што даўно ўжо адчувалася такое ажыўленне і зацікаўленне лаў пасольскіх і галеркі, якое выявілася падчас пасядзелавага паседжаньня. Да адчытаныні парадку дні, перш-на-перш Сойм аднаголосна ўхваліў — признаньне 25 мільёнаў злотых на помоч ахвярам паводкі ў Усходній Галічыне; пасля гэтага ўзы́шоў на tryбуну пасол Ліберман (ППС) які востра крытыкаў дэкрэт аб прэсе, выданы ў свой час Прэзыдэнтам Рэчыспаспалітай. Пасля кароткай дыскусіі, Сойм чудзь не аднаголосна пастановіў дэкрэт гэты, як спрэчны з аснаўнымі пастановамі Канстытуцыі — адхіліць. Проці гэтай пастановы галасавалі толькі некаторыя паслы з Партыі Працы і „Хлопскай“.

Гэткім парадкам дэкрэт аб прэсе можна лічыць як істнуючым, бо скасаваны пастановай Сойму.

Цяпер ходзе толькі аб скасаванье уставы ў „Дняні Устаў“, дзеля гэтага прынята прапазыцыя аб змене закону аб апавешчаныні уставаў ў Дняніку Уставаў. Змена гэта прынята ў другім чытаньні. Да трэцяга чытаньня не дайшло дзеля непрыхільнага становішча пасла Палякевіча (Парт. Хлопскай).

Пасля гэтага прыступілі да трэцяга чытаньня Уставы аб самаўрадах, аднак дзякуючы абстракцыі нацыянальных меншасціў чытаньне гэта адложана на другі тэрмін.

Трэба адзначыць, што некалькі клюбах, належачых да апазыцыі, ўясло вялізарны лік інтэрнэціяў прынцыпавага значэння.

Перш-на-перш на увагу заслугоўваюць дэзве прапазыкі кл. „Люд.-Нар.“ з якіх у першым гэтым клюб дамагаецца скасаваньня паўнамоцтваў для Ураду з дня 2 жніўня 1926 г., у другім гэтым клюб, разам з іншымі — як X. Н., X. Д. і часткай „Пяста“ — дамагаецца змены Канстытуцыі ў тым духу, каб выдаўліць пэўную справу з кампетэнцыі Прэзыдэнта Рэчыспаспалітай ў часе паміж соймавымі кадэнцыямі.

Абездзіве гэтая прапазыкі адасланыя да камісіі канстытуцыйнай.

Апрача гэтага клубы З. Люд. Нар. і X. Н. ўясілі прапазыкі ў справе вотум недаверу для міністра Добрудзага, а клубы З. Л. Н., X. Д., X. Н., „Пяст“ і Н. П. Р. — інтэрнэцію да міністра асьветы Добрудзага дамагаючыся, — паміж іншым, скасаваньня распараджэння ў справе ужываньня украінскай мовы ў сярэдніх школах. Гэта распараджэнне мела адносіцца да гэтаксама і да школ пачатковых Галічыны.

Апрача гэтага на ўвагу заслугоўвае прапазыка З. Люд. Нар. звернутая да Ураду ў справе зліквідавання бандыцкага тэрорызмаванья праз некаторыя элементы — прадстаўнікоў прэсы, якія розніцца сваімі паглядамі з Урадам.

Пралазыкі ў Сойме проці Ураду.

Да Маршалка Сойму паданы польскімі правымі партыямі наступная пралазыкі:

- 1) У справе скасаваньня паўнамоцтваў для Ураду.
- 2) Аб скліканні Сойму і Сенату.
- 3) Аб недаверу для міністра асьветы Добрудзага.

Скасаваньне прэсавага дэкрэту.

Соймавая канцэлярыя выслала 20 верасня да Старшыні Рады Міністраў і міністра справедлівасці, пісмо, у якім адзначаецца, што дэкрэт Прэзыдэнта аб прэсавым праве скасаваны і затым перастае існаваць.

Рэзалюцыі прафэсіянальных саюзаў.

Цэнтральная Камісія польск. прафэсіянальных саюзаў на паседжаньні 15 верасня прыняла наступную рэзалюцыю:

1) Ня гледзачы на тое, што у сувязі з узростам вытворства даходы клясаў уласнікаў павялічіліся, заработка рабочых паддліся далейшаму змяншэнню.

Помех безработным абмежавана да ступені, на якую не адважыўся віводзіць з паярэдніх урадаў. Гэты факты зьяўляюцца найлепшым доказам таго, што эканамічна палітыка цяперашняга ўраду кіруеца выключна эгістичнымі клясавымі інтэрэсамі фабрыкантаў і абарнікаў.

2) У заўсёдным і систэматычным імкненіі, якое працівіца духу абавязуючай канстытуцыі, да аграрнічнага ўсіх лемакратычных установаў, а перадусім правоў Сойму, як дэмакратычнага ірадстаўніцтва қароду, у начуваным пераследаваныні прэсы, у імкненіі да разъдзелу партыяў, а, у крайнім выпадку, да падчынення сабе ўсіх палітычных партыяў, прафэсіянальных і грамадзкіх арганізацій, нарэшце, у частых нападанынях некаторых зладумцаў на непажаданых ураду асоб — заключаецца съведамае і пляновае імкненне да спынення дэмакратычнага і парламэнтскага ладу і да замены яго на дыктатарска-фашистousкі лад.

3. Цэнтральная Камісія прафэсіянальных Саюзаў зварачае ўвагу работніцкага кляса на небяспеку, якая пагражае ёй з боку цяперашняга ўраду і заклікае ўсіх работнікаў да аб'яднання ў прафэсіянальную арганізацыю для абароны сваіх клясавых інтэрэсаў, дэмакраціі яе ўстановаў.

Усіх падпішчыкаў просім прыслаць належныя за газету іроніі. Хто ня прышелец падпіскі, таму будзе спынена пасылка газеты.

ЯКУБ КОЛАС.

Сымон Музыка.

Поэма.
(Працяг).

II

Нясупынай хвалай плыні
За парою ішла пара,
І прабіла час хлапчыне
Гнаць у поле са двара.
Ен праслушаў навучанку,
Як быць добрым пастухом,
Справаў пугу-павіанку,
Вузлы вывязаў гурком
І пагнаў авечкі ў поле
На папары і на ролі.
Ен цяпер глядзеў больш сала:
Ён — асока пастушок,
Нават права меў на стала
І на щепах кожушок.
Добра ў полі: волі многа
І прастору-шырыні,
Бабяць далі там малога,
Як прынаднія агні.
Што ёсьць там, за тым, унь, гаем,
Дзе зъяляглі нябес вянцы?
Новы край і край за краем
І краі ва ўсе канцы!
І снуецца думка тая,
Каб пашырьць свой простор;
Думка ўсюды залітае:
За сяло, за хвалі гор
І на хмаркі кіне вока,
Што, як гусанькі, плылі,
Запытае, як далёка
Тое сонца ад зямлі?
Як глыбок той простор немы,
І ці мерый яго хто?
І адкажа пасваему:

2) Вёрст напэўна будзе сто!
І яшчэ было чым міла
Тое поле хлапчуку,
Гэта тым, што дзед Курыла
Там яго тримаў руку.
Гэты дзед — пастух гуртовы,
Слаўны дзед, дзядок — душа
Гаваркі, мастак на слова,
І любіў ён малыша!
Не съмаяўся дзед з Сымонкі,
Ня ўсчуваў яго ні-ні
Частаваў з свае скарбонкі,
Бавіў цэльня з ім дні.
Забяруцца ў цені пад грушу
І гаворку распацнуць.
Тут Сымонка сваю душу
Мог прад дзедам разгарнуць,
Запытада пра сё-тое
Дзедку добра га свайго.
Бо Сымон на меў спакою —
Ўсё цікавіла яго.
— Дзедка, чуеш: во — съпявай!
Ці ж на чуеш, дзедка? вунь!
— Гэта здань твая такая:
Адхрысьціся, хлопча, плюнь!
— Як-то здань! А ты паслушай! —
Дзед схіляе галаву.
Шапкай круглай, аблавухай
Чуць на ўзазячы ў траву.
— Не, на чую! — Ото дзедка!
Мусіць ты зусім аглух:
То-ж съпявай з кветкай кветка —
Вочы вырачыць пастух,
На Сымонку пазірае.
— Ой хітрец ото лайдак:
Чаго ён на выдумляе!
Бач, знапоў якіх съпявак!
— Хіба-ж краскі не съпявак?
— А які ўжо іх там съпев?

Краскі голасу на маюць:
Пройдзе ветрыку павеў,

Закалышуцца — на ўчуеш...
Кінь ты, хлопча, мары съніць!
— Ат, дзядуня, ты жартуеш,
Каб малога падражніць!
— Ой дзіўны ты! — дзед гаворыць
І пакруціць галавой,
А Сымон сваё гуторыць,
Глядзачы ў даль прад сабой.
— Дзед, зірні: куды-та хмаркі,
Унь ідуць, ідуць, як дым?
Там так добра, вольна, ярка,
А яны ідуць? Ці ім
Надта горача ад сонца,
Ці іх гоніць хто адтуль?
Ці ім блага там бясконца?
І скажы, дзядок, адкуль
Хмаркі гэтыя выходзяць?
— Эх дзівак ты! — кажа дзед: —
Што за мыслі ў цябе бродзяць?
Так утворан гэты съвет.
Грэз сонца, ходзяць хмары,
Носіць сънег і дождж і гром,
Ночкай вынікнуць стажары,
І бяздонныя абшары
Зоркі высьцелюць руном
Ды на поўдзень ад паўночы
Шлях праложаць бяз прысад,
А куды, дуды ён крочыць,
Хто адкажа табе, брат?
Вее вецер і съціхает,
Як увойдзе ў берагі;
Па зіме вясна ўбірае
Твар зямлі, лясы, лугі;
І прачнецца ўсё дазваньня,
Жыцьцё ўзбудзіцца ў зямлі,
І бяз нашага пытаньня
Колас вырасце ў ральлі. —
Хлопчык слова не прароніц,
Дзеду ў вочы ён глядзіць
І галоўку чуць прыклоніц,
Не варушыцца, маўчыць,

— Не, дзядок: на тое дзедку!
А ты вось скажы: чаму
Вецер песьні пле ўлетку,
Плача-ж жаласна ўзіму?
— Схамяніся, бог з табою!
Унь ужо аб чым спытаў! —
І круціў дзед галавою,
І плячыма паціскаў.
— Вось дык хлопчык скуль узяўся?
Не, сапраўды ты дзіўны:
Ці разумным ты прыдаўся,
Ці з уроды ўжо дурны?
Не: з цябе відаць штосьць выйдзе...
Кінь ты гэтую думу —
Усь будзе ў сваім відзе,
Сам пазнаеш, што й чаму.
Вось каб ты вучыўся змалі,
Кніжку ў рукі-б дадз табе! —
Дзед і хлопчык замаўкалі,
Кожны думаў па сабе.
Раз Сымонку давялося
Чуць як граюць дудары,
І яму тады здалося,
Што да гэтай пары
Ён дзіцятка быў дурное,
Што на юнітка ён, а блукаў,
Што цяпер пазнаў ён тое,
Чаго шчыра так шукаў.
Слухаў хлопчык тое граньне,
Пад сабой на чуць зямлі.
Бо ў тых зыках чараваньня
Сыпевы ўласныя плыні.
Струны сэрца ў ім дрыжалі,
Як дрыжыць блісканьне зор
У надземнай цёмнай далі,
І музыкам падпявалі
І ляцелі на прастор
У салодкім заміраньні.
Ясны зоркам на спатканьне.
Дудары ўсё перайграли,
Дальш у съвет яны пашлі,

Падзеі ў Незалежнай Літве.

Далейшыя арысты у Літве.

З Коўна даносяць, што ў Літве не перастаюць далейшыя арысты у сувязі з паўстаньнем у Таўрогах. У Шаўлях арыштавалі яшчэ 3-х паслоў у Сойм з сацыял-демакратычнай фракцыі. У Коўні арыштаваны рэдактар паўстанага тыдніка для моладзі „Jaunimas“, а таксама выданіе ўсіх арыстахаў сябру саюзу моладзі гр. Веледзіса.

Прысуд ваенага суду ў Таўрогах.

Ваенны Суд у Таўрогах разглядаў справу 22-х учаснікаў апошняга паўстаньня. Суд засудыў: 8 — на кару съмерці, 9 — на бястэрміновую катаргу, 1 — на 20 гадоў катаргу, 1 — на 14 гадоў, 1 — на 10 гадоў, 1 — на 3 гады ў катаргу, а справу 1-го адлажыў. Засуджаны на съмерці скіравалі да Прэзыдэнта рэспублікі просьбу аб уласкаўленію. Прэзыдэнт уласкаў 7 засуджаных, замяніўшы ім кару съмерці на бястэрміновую катаргу; просьбу-ж 8-га адлінуў.

Маеасць засуджаных на бястэрміновую катаргу — сканфіскавалі на карысць дзяржавы.

З Савецкай Беларусі.

Неграматнасць.

Паводле польскіх газет статыстычная ўправа Б. С. С. Р. падае жменю лічбаў аб насяленні Савецкай Беларусі.

З агульнага ліку 4,983,240 жыхараў БССР. Беларусы маюць — 4,017,301 асоб, Жыды — 407,059, Расейцы — 383,806 і Паліакі — 97,498.

З паданай вышэй лічбы Беларусаў гавораць заўсёдны павеларускую — 3,294,393 асобы, парасейскую — 758,335, у іншых мовах 10,499.

З лічбы Расейцаў гавораць парасейскую — 376,335 асоб, павеларускую — 6,632 і ў іншых мовах — 402.

З лічбы Паліакаў гавораць павольскую — 36,046 асоб, павеларускую — 42,751, парасейскую — 1,179 і ў іншых мовах — 1,419.

З лічбы Жыдоў — пажыдоўскую гавораць — 365,322, парасейскую — 39,273 і павеларускую — 1,532.

Агульная лічба неграматных у Сав. Бел. — 2,942,259 чалавек: Беларусаў — 2,540,220, Расейцаў — 193,915, Жыдоў — 125,208 і Паліакаў — 48,681.

У сувязі з рэарганізацыяй Беларускага Народнага Тэатру патрэбны жаночныя сілы.

Што дзеецца ў съвеце?

Францыя і С. С. Р. Р.

На абедзе паладжаным Мілерану у чэсьці яго павароту да палітчай працы (Мілеран стаў на чале французскай нацыянальнай лігі), узанікла памена думак у сувязі з завостранымі адносінамі з Саветамі. Мілеран у вялікай працове заявіў: „каб вясьці барацьбу з камунізмам, трэба перадусім савецкаму паслу ў Парыжні вярнуць пашпарт і адкікаць з Москвы французскага працстаўніка. Адайным дастойным развязаньнем усяго пытання ёсьць разрыў француска-савецкіх дыпломатычных зносін.

Выясняньне Літвіна.

Літвінаў заявіў працстаўнікам савецкай прэсы, што разрыў між Францыяй і С. С. Р. Р., якога дабіваецца францускае грамадзянства, толькі павяліча небясьпеку вайны, якая ўжо існуе ад часу разрыву зносінаў між С. С. Р. Р. і Англіяй. Літвінаў дабавіў, што дасягнутая ўжо згода аб уплаце даваеных даўгую прылагоршчаві француска-савецкіх адносінага агульную сілу.

Літвінаў спадзяеца на добры розум францускага ўраду, які будзе высьцерагацца не бяспекі.

Ракоўскі вызваны ў Москву.

З Парыжа даносіць, што савецкі пасол у Парыжы Ракоўскі вызваны ў Москву. Ходзяць чуткі, што вызаваў яго Чычэрін, каб здаў справаудачу з дзейнасці.

У праваслаўнай церкве.

Выдаваная ў Шарыже расейская газета „Россія“ падае, што паводле атрыманых ею вестак, пазыцый адносна савецкага ўлады занята мітрапалітам Сяргеем, местабярэжнікам (местатримальнікам) патрыярхавага прэстолу не дастала згоды законнага наступніка патрыярта Ціхана, мітрапаліта Пётра Круціцкага, які знакодзіцца у сав. вастроэе.

Літоўска-італьянскі даговор.

Мусаліні і Вальдэмара рас дня 19-га верасьня падпісалі даговор, рэгулюючы юрыдычныя пытанні, арбітражны трактат і гандлёвы даговор на аснове найбольшага прывілею.

Прэм'ер Вальдэмара рас у Рыме.

У той час, як у Літве дабываюцца арышты, старшыня ўраду Вальдэмара рас выехаў заграніцу і між іншымі прыбыў у Рым, каб лепш пазнацца з італьянскім фашызмам. Прэф. Вальдэмара мае быць на аўдыенцыі ў італьянскага караля.

У Японіі 114 рыбацкіх караблёў затапілася.

У часе апошніх паводкі і земляграсеньня у Японіі на моры затапілася 114 рыбацкіх караблёў, разам з 70 рыбакамі.

НАВІНЫ.

— Статут Беларускага Коопэратыўнага Земляробска-Прамысловага Банку. Цэнтральны ўрад Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ўжо апрацаваў статут праектаванага Земляробска-Прамысловага Банку. Гэты статут мае быць разгледжаны ў хуткім часе на адным з паседжанняў Інстытуту і акацчальна прыняты.

— Спектакль у Арлянітах. Ладжаны Арляніцкім Гуртком Інстытуту спектакль мае адбыцца ў нядзельню 25 верасьня.

— Праца ў Беларускім Народным Тэатры. У Беларускім Народным Тэатры Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ідзе праца ў справе пастаўкі новых сцэнічных п'есаў. Кожны дзень адбываюцца пробы новых сцэнічных твораў пад кіраўніцтвам новазапрошанага дырэктара — прафесіональнага артысты.

— Выбары ў Горадні. У сувязі з выбарамі ў Горадзенскую меставую Раду, Беларускі Выбарчы Камітэт распачаў сярод мясовых работнікаў і інтэлігенцыі арганізацыйную працу. Як бачна, зінтарасаваньне выбарамі сярод работнікаў клясы вялікае.

— Хвароба сябры Ст. Сывістуна. Грамадзянін Ст. Сывістун, сябра Цэнтральнага Камітэту Беларускага Сялянскага Саюзу, тыдзень таму назад, цяжка захвараў па запаленіне лёгкіх. Учора стан хворага паправіўся, тэмпература спала да 36,8°.

— Луцкевічаўскі зіезд. У нядзелью 18-га верасьня над камандай спадара Інкі Станкеўчыка адбыўся зіезд асабістых прыхильнікаў А. Луцкевіча. Асабістыя прыхильнікі Луцкевіча, якія началі арганізацію каля спадаровага

Непарадкі ў Італіі.

Парыжская газета „Ere Nouvelle“ падае, што ў Італіі началіся вялікія беспарадкі, якія маюцца проціфашистскіх харктар.

У Фэррары 7000 сялян явіліся у дзяржаўны ўрад і пагражалі перабіць урадоўцаў. У Вітасе і інш. мясцох сяляне штурмам захапілі управу мэраў і кватэры старастаў.

Былі дэмантрасці ў Маншуі, дзе сяляне разам з рабочымі захапілі ратуш; прэфект быў загублены на публічным пляцы. Галоўная кватэра фашыстскай партыі ў Мантуйі падпалена; будынак згарэў.

У Модэне безработныя наладзілі мітынг і дэмантрасці. У Падуі галодны патоў разబіў пекарню і расхватаў уесь хлеб і муку.

Людэндорф проці Масонаў.

Нямецкі генэрал Людэндорф выдаў кніжку, у якой атакуе нямецкіх масонаў. Галавары масонскіх лёжаў выпуслілі пратэст проці кнігі Людэндорфа і засыцерагають сабе права адчыненія публічнай дыскусіі над фактамі паданымі ў кніжцы.

А ў души яшчэ съпявалі
Зыкі дзіўныя, плылі,
Разрасталіся. І далёка
Душу вабілі сабой
І няслі яе высока
Над гаротна ўзмлі.
Зыкі душу напаўнялі,
І куды-б ён ні пашоў,
Над ім граві і съпявалі
Дуды, песьні дудароў.
Разоў пяць губляў авечкі,
Шкоды ў полі нарабіў,
Здрасаваў шнуроў тры грэчкі,
Вератнік аўса прыбіў!
І за тое-ж дасталася
Ад суседзяў, ад бацькоў.
Многа выцярпець прышлося
Папіханак, кулакоў!
Толькі-ж хлопчыкі чуў болю,
І ня тым занят буў ён:
Зыкі смутку, песьні волі
Чуў хлапчук а усіх старон.
І ціпер, як няпрытомны,
Стай на гонях і стаіць,
Як выгнанык, як бяздомны,
Што ня мае дзе скіліць
Галаву сваю сірочу,
І надзей у ім няма.
Сам хлапчук ня знаў, што хоча,
Дзе, абы чым яго дума.
Ён ня ведаў, што з ім стала —
Сэрца поўніў нейкі съпеў,
Думка дзесяць ня тут блукала,
Дух як-бы кудысь зъляцеў.
— Эй, Сымон... Заснуй, ці што ты?
— А то ты... Ах, мой дзядок!..
— Дзе-ж авечкі... Ой блазнота...
Ну, і дадуць табе, браток! —
Тут Сымон ахамянуўся,
Бегчы кінуўся кулём.
— Стой! куды ты?.. Не ачнуўся!

Унь авечкі, за аўсом! —
„Зьблі хлопца зусім з трону,
Як ён рух яшчэ схаваў!
Б'юць, як цэпам тым па спону!“
Дзед з сабою разважаў.
— Ну што думаў, брат Сымоне?
— Ах, дзядуня, любы мой!
Дудары тут шлі сягоныя...
Як-жа граві! а-ё-ё!
— Дудары? — стары спытаўся: —
Гм!.. дык унь што... пачакай!
Ты, відаць, ня прости ўдаўся,
Дам табе я нешта... грай!
Вось пакуль што, мой бядача,
Дудку дам табе я ў дар:
Ты — музыка брат, няйнача,
Будзеш некалі дудар.
Расхінуў тут дзед халат
Ды з кішэні-бакавушкі
Выняў дудку вясялушку
І заграў на гэты лад:
„Сымоні ў рэпе,
Сымоні ў рэпе,
Парасята ў грэчцы,
А музыка
Без языка
Калі печы трэцца!...“
І яшчэ дзед разоў пару
Спрытна пальцамі прабег.
У Сымонкі ў вочках, твару
Бегаў ціхі-ціхі съмех.
Ен, працягшы сваю ручку,
Вочак з дзеда ня спускаў.
— На, Сымоне, маеш штучку!
Грай здаровы! — дзед сказаў.
Як-бы дар які там з неба,
Дудку ту ўзяў Сымон.
— Намачыць яе, брат, трэба:
Галаснейшы будзе тон.

III
Няпрыхільны, як сіротка,
Ня прыласканы нікім,
Ведаў хлопчык, як салодка
Жыць вось так, сабой самым.
На Сымонку даўно ў хаце
Үсе махнулі ўжо рукой.
Не радзіца-б лепш дзіцяці
З такай чуткаю душой
У куточках, дзе спрадвеку
Беднасьць лютая гняце.
Цяжка жыць у цемнаце,
У зынявазе чорнай, зьдзеку,
Дзе адбітак свой з за хлеба
Накладае талака,
Дзе так пільна праца трэба,
Плечы моцныя, рука,
Дзе рот лішні на прымече
І так топчачца сям'ей, —
Лепш-бы там ня жыць на съвеце
Дзеткам з чуткаю душой!

I Сымонка чуў і бачыў,
Як крываўся дзядыкі,
Ведаў, што ў сям'і ён значыў,
Нават родныя дзядыкі,
Папракалі сына хлебам
Пры абедзе за сталом.
Ен — завала, ён — нязгрэба,
Ен радзіўся гультаём!
Горка стане бедачыне,
Ня прыхільца нідзе,
Тады толькі жаль астыне,
Як пажаліцца дудзе.
На прыволы, сеўшы ў полі,
Смутна стане хлопчык граць;
Лълюцца, таюць зыкі болю,
Аж калоціца, дрыжысь,
Ды заплачуць, затрасуцца,
Капнущы дробнымі съязьмі,
То ўгару яны памкнуцца,

„Сялянскага Саюзу“, так як сам Луцкевіч, не прытымліваюцца піскай ідэалёгіі і затым прадстаўляюць найрэчнейшыя палітычныя кірункі. Прыступаючы да арганізаціі зіезду, А. Луцкевіч і Янка Станкеўчык трымалі гэта ў сакрэце, толькі польская газета „Słowo“ ў адным з сваіх нумараў выдала сакрэт. Робячы патаймна ад грамадзянства зіезд (аб гэтым загадзьдзяя ня было друкавана ані ў „Нашай Праўдзе“ ані ў № 2 „Народу“) арганізаторы разлічалі на вялізарны пасыпех і затым над зіездом нанялі салю на 600 асоб у Крэйнгэля, Людвісарская 4. Але на зіезд зіявілася толькі поўтара зіесця прыхильнікаў Луцкевіча і спадара, пры гэтым, па прыказу Луцкевіча, прыўша частка віленскіх банкрутаў, а другую частку прыўша з Вішнева гра. Мурашка. Дзеля таго, што на зіезд прыбыла толькі жменька асоб, А. Луцкевіч на зіезд не зіявіўся. Такім чынам, кумпанія: Луцкевіч і спадар, пасыпела поўны правал.

Трэба адпеміць, што нягледзячы на атсутнасць зінтарасаванасці ў сяброў зіезду працамі зіезду між іншымі рэзалицымі была прынята рэзалицыя аб зімене назову спадаровай партыі. Замест пажычанага назову „Беларускі Сялянскі Саюз“, прынята назоў „Беларуская Сялянская Партия“. Такім чынам, луцкевічскія і спадаровія прыхильнікі будуть у беларускай сялянскай партыі.

— Сам сябе съцёбае. Як ня дзіўна, а Луцкевіч у сваій „Нашай Праўдзе“ ўжо пачаў сам сябе съцёбаць. Прикладам гэтага можа паслужыць хоць-бы гэтакі факт. У № 47 „Нашай Праўды“ надрукавана такая вестка:

„Інфармація „Сялянскае Ніві“. Блізкая да польскіх ўлады рэдакцыя „Сялянскае Ніві“ даведалася, быццам камісар ураду на м. Вільню цягне нашу газету да судовае адказнасці — быццам за зъмяшчэнье заметкі, што пяцёх вучыцялёў улада не дапусціла да выкладання ў Біленскай Бел. Гімназіі. — Цікаўна!“

Гэтай заметкай „Наша Праўда“ сіліца кінуць цень на „Сялянскую Ніві“, што рэдакцыя яе мае нейкі падазронны зносіны з польскай уладай. Што такую самую пень, па лёгкіцы „Н. Праўды“, лепш можна кінуць на „Н. Праўду“ чымся на „Сял. Ніві“, пацьвярджае наступнае. Яшчэ ў папярэднім нумары 46-ым „Н. Праўды“ (які, здаецца, быў сканфіскаваны, калі верыць газетным весткам, але дастаўлены нам у рэдакцыю), Луцкевіч пісаў: „Дзіўнае абвіненне“. „Як інфармуе „Kurjer Wileński“, камісарыт ураду на м. Вільню цягне да судовае адказнасці нашу газету за зъмяшчэнье ў апошнім нумары „вострае і нязгоднае з рэальнымі падставамі крэтыкі палітыкі ў адносінах да беларускага школьніцтва на Усходніх Краесах“...

З вышэй зъмяшчанага бачым, што „Наша Праўда“ выракаецца таго, што піша ў сваім-жа папярэднім нумары і сваю-ж абылку, або пат злую волю ці нешта горшае хоча зваліць на „Сял. Ніві“. Дзіўная ў Луцкевіча лёгіка, съцёбае сваім аргументамі і ілжой сам сябе!

То зноў нікнущы па зямлі
І жалобна заміраюць
Немай жальбаю глушки,
То зноў ціха зачынаюць
Гоман сэрца і душы.
— Ось, глядзецце, здолна грае,
Як дудар той запраўскі!
Так галубкі выцінае,
Што рве сэрца на кускі. —
Смутак жнеек тых апране,
Разагнущца і стаяць,
Як Сымон на дудцы стане
Жальбу сэрца выяўляць,
Так-ж грае ён прыгожа,
Серп застыне ў іх руках
І павісьне жменька збожжа
На разогнутых плячах.
Але дудка замірае,
Як-бы той дзяявочы ўзых,
І паволі заціхает
У прасторах дзесяц пустых
Граў Сымонка, а дзед слухаў
І ківаў у тахт яму,
Як-бы ён з вялікай скрухай
Думаў нейкую думу.
— Добра граеш, хвацка граеш! —
Дзед, ачнуўшыся, казаў: —
І вялікі талент маеш!..
Я брат заразу адгада

„Польща і Расея“.

Пад гэтакім назовам у абшарніцкім „Słowie“ праф. М. Зьдзехоўскі зъмісьціў артыкул, з якога пішэй падаём больш харктэрныя месцы:

„Некалькі дзён таму назад спаткаў—піша аўтар артыкулу—на станцыі знаёмага Расейца. Пачалі гаварыць аб справе Трайковіча. Быў вельмі прыгнечаны.

— Які-бы ня быў вынік съледства, — скажаў — усё роўна, усю віну зваліць на нас, Расейцаў, таксама на эмігрантаў, як і польскіх грамадзян, будзем казламі адпушчэння».

Далей аўтар піша аб аухвальстве Саветаў з прычыны забойства Трайковіча ў савецкім пасольстве, дадае:

— «Ня можна—дадаў-бы да гэтага—забывацца таксама аб тым, што Саветы ёсьць вялікай бандыцкай арганізацыяй, якая сама паставіла сябе за межамі маральнага права, абвішчаючы маральнасць за буржуазны прадрассудак. Ня можна затым у гутарках ці пераговорах з Саветамі тасаваць да іх туго самую мерку, якую тасуюць да іншых дзяржаваў. „Маем права гэтых паноў— скажаў Аіцыбашаў—уважаць за дзікіх зывроў, якіх траба зьністожыць, але іх чынаў судаць са становішча маральнага права не магу, як не магу з гэтага становішча судаць тыгрыса ці зъмяю”.

„Усё на съвеце—словы гэтага пісьменніка—мае свае граніцы: толькі ня мае граніц подласць чалавека“. Гэтая подласць ёсьць асновай магутнасці Саветаў.

Але людзкая подласць ёсьць трухлявой падставай для ўраду—і пры ўсім май пэсмізме ня веру ў даўгавечнасць Саветаў. Што пасыль? Саўдэпі будзе інноў Расея. Тыя, якіх цяпер, для дагаджэння Саветам, выганяем, вернуцца на Бацькаўшчыну. Дык ці ляжыць ў нашым інтэрэсе даводзіць да апошніх граніц ненавісць Расеі да нас?.. Інтэрэс наш кожам лічыцца з Расейцамі, з будучай Расеяй. Але за інтэрэсам ёсьць прычыны маральнія. Чаму Арцыбашаў, пасыль 5-ці гадовага мучэння пад савецкай уладай, пакінуў бацькаўшчыну? Бо Расея—скажаў—сталася краем, у якім сумленыя людзі сядзяць у вастрогах, зладзе і бандыты гаспадаруюць, прафесіянальныя нішчыцелі-рэволюцыйністы быццам будуюць ноўве жыцьцё, а ўсім кіруе „международная свольч“, якая паставіла сабе метай—духова забіць Расею*. У гэтым артыкуле аўтар пр. М. Зьдзехоўскі, блізкі да цяперашняго ўраду, выказвае думкі аб згодным сужыцці з Расейцамі (не з Саветамі) ў імя будучых добрых зносін з трэцім Расеяй, якая мае прысьці на замену цяперашняга савецкага ладу. Вельмі трудна ўгадаць, якім шляхам пойдуць выпадкі ў ССРР, аднак калі-б надыйшоў час гэтае трэцяе Расея, дык трэба задаць сабе пытаньне, якая можа быць гэтая трэцяе Расея? Паводле думкі праф. Зьдзехоўскага, гэтая трэцяя Расея мае складацца толькі з Расейцаў, бо ўступаючыся толькі за іх, аўтар прысьвяціў артыкул „Польща і Расея“. Дзе аўтар дзеў іншыя народы: Беларускі, Украінскі, Грузінскі і інш., частка якіх цяпер падзеляна рыскім і іншымі трактатамі, ці яны маюць быць уліты ў трэцюю Расею без пікіх засыярог, ці будуть незалежнымі? Нічога ня можем проці абароны Расейцаў, перад рожнімі гвалтамі і бясправ'ямі, але ня можам згадацца на тое, што толькі адны Расейцы ёсьць у такіх страшных абставінах, што толькі яны адны цярпяць.

Беларусамі і Украінцамі запоўнены вастрогі па абедзвёх бакох гравіцы. Гэтыя народы ня толькі ў імя маральных асноў патрабуюць зъмены палітыкі, але ў імя істнующых законаў. Калі гаварыць аб будучай Расеі, дык ня можна забывацца аб будучай Беларусі, Украіне і інш. дзяржавах, якіх народы ўваходзілі ў склад б. імперыі. Развязка ўсходніх проблем ня можа прысьці міма гэтых народоў і бяз іх згоды, наадварот, яны адыграюць у гэтым найгалаўнейшую роль. Толькі Польща сваёй палітыкай уцісну нацыянальных меншасцяў адыграе ў справе дзяржаўнага адраджэння народаў б. расайскіх імперій зусім апошнюю незавідную роль.

А. Замежны.

Фруктовыя дрэвы (прышчапы) і ягадныя кусты,

выгадаваныя на месцы ў садаводстве
„Мазалёва“ МОЖНА ТАМ КУПІЦЬ
У ВЯЛІКІМ ВЫБАРЫ.

Заказы прыймаюцца:

Вільня Завальна 6—2,
а таксама на месцы ў садаводстве.

— Цэны даступныя. —

Гаспадарскі аддзел.

Асушка і выраб балота.

На ўсім абшары нашае Бацькаўшчыны сустракаюцца той ці іншай вялікія балоты, якія сягоныя нашаму сельніні роўна нікакі карысці не даюць, апроч таго, што гэтаке балота, раз яно ўваходзіць у надзел сялянскі, трае аплачваць розныя падаткі. А між тым балота — гэта ёсьць багацтва. Досыць толькі прыложыць трохі працы і розуму, каб балота перарабіць у даходную для гаспадаркі даялянку.

Кожнае балота, каб перарабіць яго ў культурнае становішча, перш за ўсё трэба асушыць, з чаго мы ў гэтым нарысе і пачнем гутарку.

Невялікія вучасткі балота гаспадар можа асушаць сам, без спэцыяліста. За асушку-ж вялікіх плошчаў без спэцыялістага лепш ня брацца, бо пры гэтым можна дарэмна страціць гроши і працу.

Пры асушыцы балота трэба з'вяртаць увагу на тое, каб балота было асушана ўмеру. Перасушаны слой зямлі траціць свою глыбкаватасць, дрэніні ўцягвае ў сябе вільгаць, робіцца як парамшок і лёгка распыляецца ветрам.

Перасушанае балота ці сенажаць ня будзе давацца добрых ураджаяў, а паправіць гэта будзе вельмі труда. Таксама дрэніні, калі балота мала асушава. Верхні слой зямлі такога балота будзе занадта вільготны, перагніванье торфу пойдзе павольна і расыліны будуть цярпець ад недахопу паветра. Пасыль вялікіх дажджоў на такім балоце вада стаіць доўгі час. Усё гэта можна паправіць правядзеннем дадатковых канав.

Калі гаспадар мае невялікі вучастак балота і рагшыў яго асушаць без дапамогі спэцыялістага, перш за ўсё ён павінен ведаць, адкуль на ім бярэзца вада. При гэтым можна быць некалькіх выпадкаў, ад якіх і залежыць способ асушкі.

Калі балота ляжыць на беразе рэчкі, а вада ў ёй (рэчы) стаіць высока, дык яна і падтапляе мясцовасць. Вада ад рэчкі праходзіць у зямлю, а бывае, што і заўпае яе паверхню і на гэтым месцы ўтвараецца балота. У такім выпадку частку вады з рэчкі трэба спусціць, ад чаго ровень вады панізіцца і балота абохоне, для чаго частка бывае досіць толькі прачысьціць месцы рэчышча, якое занесена ілам і хламам.

Невялікія рэчкі вельмі часта маюць зывілістасць цячэнне; у зывілінах бывае застой вады, чым тлумачыцца забалачванье берагоў. У тых выпадках траба выпраміць рэчышча, для чаго капаюць простую глыбокую канаву папярок усяго зывілістага месца.

Калі балота ляжыць у нізіне паміж узгоркамі і тут утварылася балота ад съякаючай з узгоркаў вады, дык на тым месцы, дзе пачынаецца пад'ём узгорка з нізіны, капаюць канаву. Гэту канаву вядуць навакол усяго балота і выводзяць куды-небудзь паміж узгоркамі. Для асушкі нізіны капаюць на ёй некалькіх канав, пакіруючы іх у адну галоўную, па якой сяяцякае вада з балота.

Часцей усяго балоты бываюць на роўных месцах, дзе зусім няма стоку для лішкі вады. Перш, чым капаюць канавы на такім балоце, трэба намеціць, хоць-бы нязначныя стокі (рабіцца гэта вясной калі толькі што стаяў снег), але на вялікіх плошчах без спэцыялістага зрабіць гэта цяжка.

Калі галоўны сток намечаны, дык па ім капаюць галоўную адводную канаву, у якую праводзяць бакавыя канавы адну ад другой сажн. на 12—15, у залежнасці ад вільготнасці балота. При капаныні канаву трэба тримацца гэтым правілам:

1. Усе канавы не павінны мець крутых паваротаў. У такім выпадку берагі канавы размываюцца.

2. Бакавыя канавы трэба выводзіць у галоўную заўсёды наўскос. Калі-ж бакавая канава праведзена ў галоўную проста, дык галоўная канава супроць вусця бакавой размываецца.

3. Спачатку капаецца галоўная канава, якую пачынаюць з самага нізкага месца, бо тады вада будзе съякаюць і не перешкаджаць працы.

4. Выкінутую з канавы зямлю ня трэба складаць калі яе валам, а зараз-же раскідаць на балоце, або засыпаць ёю блізкія ямы.

Праведзеная канава трэба кожны год вясною прачысьціць і глядзець, каб вада магла свабодна цяці па іх.

Балота ці сенажаць можна асушваць і „дрэпажам“. При гэтым у канаву кладуць звязаныя доўгія пучкі хворасту, ці спэцыяльныя глінянія трубы; можна класці дошкі, каменьні, жэрдкі і інш. і канаву засыпаць зямлём.

А. Б.

(Канчатак будзе).

Весткі з Краю.

Камэндант пастарунку вышэй старасты.

(В. Цяцеркі, Браслаўскі пав.).

У вашай вёсцы кожны селянін меў прыкрасы ад паліцыі. Сколкі яна спісала прата-колаў, сколкі зъдэрла штрафаў з пашага гаротнага селяніна! Што-ж мы вінаватыя, што мы Беларусы.

Асабліва коліць ім нашы гурткі: Інстытут Сялянскага Саюзу. Староства дазваляе праца-ваць, вышэйшыя ўлады дазваляюць, а паліцыя ёдкая забараняе.

Прыкладам, у нас быў фест трэй дні съв. Роха 21, 22 і 23.VIII. Наш гурток меўся праз усе дні ладзіць прадстаўлены і лекцыі. І вось якраз усе падгатаваліся хоць часу ня было (работы палявія), аднак падгатаваліся да спектаклю. Дазвол ад Староства атрымалі, ўсё ў падліку, разафішаваліся, што называецца. Гасці наехала надта шмат на вечарыну з усяе ваколіцы. А паліцыя да апошняга часу нічога не казала, калі-ж артысты началі грыманацца, раптам падыходзіць камэндант і з іронічнай усмешкай пытает: „czy będzie i was przedstawienie?“ Яму адказалі, што будзе, бо дазвол атрымалі ад Староства, а ён зноў, як вышэй: „А я кажу, што ня будзе, пабудуйце сабе дом на полі, ці ў лесе і тады рабіце сабе прадстаўлены, а ў вёсцы я не дазваляю, бо можаце зрабіць пажар“. А дзеля чаго ён забараніў, дык мы добра ведаем, бо ўбачыў, што шмат сабралася публікі і што мы маглі шмат сабраць грошы. Уперад мы не сколькі разоў рабілі вечарыны, дык тады не забараняў — пажару не баяўся, а цяпер забаўяўся, бачыце зълітаўшася над намі, а сам каб мог-бы, дык і з душой і з целам гатоў усіх нас пачапіц. Прасілі хоць-бы песні дазволіў папяяць, ды і гэта забараніў, танцеваць дазволіў: „Танцуйце сабе, хоць паскручвайце лбы“.

Дык дзе-ж тут лёгіка ў ёдакага Камэнданта? Ад прадстаўлення і ад песень можна быць пажар, а ад танцаў — не! Словам, як трэба пашкодзіць Беларусам у працы, дык тады ідуць у ход усміякі не лёгічныя загады; паліцыя самавольна распраўляеца з культурнай працай на вёсцы.

Прыядель.

Жыцьцё вёскі.

(Пружанішчына).

Жыхар места нават ня можа ўсясьніці сабе з чым часта няпрадбачана змушаны змагацца жыхар вёскі. Возьмем для прыкладу:

На жыдоўскую съвята — прадпрыёмствы жыдоўскія не працујуць — сяляніну заробку няма. У нас кожны сялянін мусіць мець пабочны заработка. На сваё рэлігійнае съвята сяне таксама ня працујуць, бо нельга. Ад Бога забаронена.

Неяк нядыўна на каталіцкае съвята, — як і кожны дзень — наехаць праваслаўныя селяне з вёсак Селецкага воласці ў лес вясіці на станцыю дрэва — матэр'ял.

Накладлі, павязылі, але калі станцыі спаткалі паліцыята.

Ну, каб яны ехалі ўсе разам дык яшчэ ня так-та і ўступілі-б яму, але ехалі па аднаму і кожны мусеў скідаць з воза дрэва, і на другі ўжо дзень ехалі ізноў за 10 вёрст, давоўдзіць яго да станцыі.

Пры гэтым спатканыні з паліцыянтамі даходзіла ў адважнейшых сялян амаль-што не да мардайства, але... дзе сіла там праўда, — а сіла там дзе аружжа.